

TANTÁRGYI TEMATIKA

BTMMN104 Az irodalom medialitása, társművészetek I.: Színház- és drámatörténet ea.

Tantárgy neve: Az irodalom medialitása, társművészetek	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN104 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Darab Ágnes egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Darab Ágnes egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Az irodalom medialitása, társművészetek I.: Színház- és drámatörténet ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN104 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak kerestféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 előadás, 3 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy az irodalom társművészeitől a színház felé tekint ki. Lényegében a drámai műnem régi magyar irodalomtörténeti hosszmeteszét adja, a színjátszás történetének párhuzamos áttekintésével. A tárgyhoz tartozó előadás a rendszeres áttekintéssel foglalkozik, a gyakorlati jártasságok, készségek kialakítására pedig a konzultációs órák szolgálnak.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Elősegíti, hogy a hallgató értse az irodalomnak a magyar és az európai identitás konstrukciói kialakításában, fenntartásában és formálásában betöltött szerepét, a magyar és a világirodalom történeti és társadalmi meghatározottságát, az irodalom és nyelv alapvető összefüggéseit. Ismereteket biztosít az irodalomtudomány, valamint a határtudományok jellemző kutatási kérdéseire, azok nemzetközi kontextusára, különböző kutatási irányzatok elemzési és értelmezési módszereire, továbbá szakterülete művelésének hagyományos és elektronikus forrásaira vonatkozólag. <i>képesség:</i> Előmozdítja az irodalom jelenségeinek a maguk történetiségében, változásaiban és változatosságában való elemzését, valamint hogy a hallgató önálló munkával, elméleti és módszertani megalapozottsággal, kritikai szempontokat érvényesítve képes legyen feltárni egy adott irodalomtudományi kérdéskör, résztema összefüggéseit. <i>attitűd:</i> Előmozdítja, hogy a hallgató kutatásai és munkája során figyelembe vegye a vizsgált irodalmi jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát. <i>autonómia és felelősség:</i> Előmozdítja, hogy a hallgató tudatosan reflektáljon az irodalmi jelenségek, valamint az irodalomtudományi kutatások történeti és kulturális beágyazottságára, továbbá kritikus tudatosság jellemezze a szakterületéhez kapcsolódó kérdésekben.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A dialógus formájú értekezés és a dráma elhatárolása
2. A középkori drámai műfajok: misztérium, mirákulum, moralitás
3. A humanista drámaelmélet, dramaturgia és drámapoétika
4. Klasszikus antik drámaadaptációk
5. A reformáció hitvitázó drámái
- 6–7. Az iskolai színjátszás, az iskoladráma, felekezeti és szerzetesrendi sajátosságok
8. Az udvari dráma kérdése
9. A közjáték
10. A népi dramatikus hagyományok
- 11–12. A régi magyar drámairodalom 20–21. századi átdolgozásai, előadásai, filmadaptációi, előadhatóságának elméleti és gyakorlati kérdései
- 13–14. Drámaszövegek kritikai szövegkiadásai, azok sajátosságai

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Protestáns iskoladrámák, kiad. VARGA Imre, Bp., Akadémiai Kiadó, 1989, I–II (RMDE XVIII/1); *Minorita iskoladrámák*, kiad. KILIÁN István, Bp., Akadémiai Kiadó, 1989 (RMDE XVIII/2); *Pálos iskoladrámák*, királyi tanintézmények, katolikus papneveldek színjátékai, kiad. VARGA Imre, Bp., Akadémiai Kiadó, 1990 (RMDE XVIII/3); *Jezsuita iskoladrámák*, Bp., Argumentum Kiadó, 1992, I, Ismert szerzők, kiad. ALSZEGHY Zsoltné, CZIBULA Katalin, VARGA Imre; II, Ismeretlen szerzők, programok, színlapok, szerk. VARGA Imre, kiad. ALSZEGHY Zsoltné, BERECZ Ágnes, CZIBULA Katalin, KERESZTES Attila, KISS Katalin, KNAPP Éva, VARGA Imre (RMDE XVIII/4). *Piarista iskoladrámák*, I, kiad. DEMETER Júlia, KILIÁN István, KISS Katalin, PINTÉR Márta Zsuzsanna, Bp., Akadémiai Kiadó, 1992 (RMDE XVIII/5/1). *Piarista iskoladrámák*, II, kiad. CZIBULA Katalin, DEMETER Júlia, KILIÁN István, PINTÉR Márta Zsuzsanna, Bp., Akadémiai Kiadó, 1992 (RMDE XVIII/5/2). *Ferences iskoladrámák*, I, *Csiksomlyói passiójátékok 1721–1739*, kiad. DEMETER Júlia, KILIÁN István, PINTÉR Márta Zsuzsanna, Bp., Akadémiai Kiadó, 2009 (RMDE XVIII/6/1). KILIÁN István, *A minorita színjáték a XVIII. században: Elmélet és gyakorlat*, Bp., Argumentum Kiadó, 1992 (Irodalomtörténeti Füzetek, 129).

PINTÉR Márta Zsuzsanna, *Ferences iskolai színjátszás a XVIII. században*, Bp., Argumentum Kiadó, 1993 (Irodalomtörténeti Füzetek, 132).

KILIÁN István, *A piarista dráma és színjáték a XVII–XVIII. században: Iskolai színjátékaink témarendje egy reprezentatív jezsuita minta és a teljes piarista felmérés alapján*, Bp., Universitas, 2002.

Jonathan LEVY, Floraine KAY, *The Use of Drama in Jesuit Schools, 1551–1773*, *Youth Theatre Journal* 10(1996), 56–66.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

KILIÁN István, *A barokk színház, a barokk dráma Magyarországon = Festett egek: a jezsuita iskoladráma és a színpadi világ*, szerk. ÁCS Piroska, Bp., Corvina, 2011 (Színháztudományi Szemle, 40) 17–48.

A magyar színház születése: Az 1997. évi egri konferencia előadásai, szerk. DEMETER Júlia, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2000 (A Régi Magyar Színház, 1).

A magyar színjáték honi és európai gyökerei: Tanulmányok Kilián István tiszteletére, szerk. DEMETER Júlia, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2003 (A Régi Magyar Színház, 2).

Rainer STILLERS, *Drama und Dramentheorie der Antike in der Poetik des italienischen Humanismus = Antike Dramentheorien und ihre Rezeption*, ed. by Bernhard ZIMMERMANN, Springer, Stuttgart, M. und P. Verlag für Wissenschaft und Forschung, 1992 (Drama, Bd. 1), 140–158.